

De giraffe, een ‘foutje in de evolutie’ op de Rode Lijst

(1) In Afrika wordt de giraffe de engel van de savanne genoemd. Maar het gaat niet goed met het dier. Het aantal giraffen is in korte tijd bijna gehalveerd, werd onlangs bekend. Tijd voor een ode aan de imposante langnek.

(2) “Die lange wimpers en gracieuze tong. Die donkere ogen, waarmee ze mijlenver kijken.” Giraffen laten Marjo Hoedemakers, hoofdverzorger van dierenpark Amersfoort, zwijmelen. “Ze stralen rust uit. Het zijn een soort reusachtige bambi’s. Giraffen zijn de langste dieren op land. Ze imponeren met hun lange nek. Ze tonen geen agressie. Kijk eens hoe de moeder zich over een pasgeboren veulen ontfermt. Hoe een jonge giraffe achter zijn moeder aanloopt. Een en al liefde en zorg. Het past perfect bij de oorspronkelijke betekenis van de naam giraffe: charmant en zacht.”

(3) Onlangs maakte de IUCN (International Union for Conservation of Nature) bekend dat het aantal giraffen in het wild drastisch is gedaald. De internationale natuurorganisatie heeft de soort daarom op de zogenoemde Rode Lijst van beschermde diersoorten gezet. In dertig jaar tijd slonk het aantal giraffen met bijna 40 procent, van zo'n 160.000 giraffen in 1985 tot iets meer dan 97.000 vorig jaar. De dieren raken steeds meer in de verdrukking door grootschalige jacht om hun vlees en verlies van leefgebied door landbouw en mijnbouw. Er zijn nu vier keer meer olifanten op aarde dan giraffen. “Mensen zijn zich er niet van bewust dat ze stilletjes uitsterven”, schrijft de IUCN.

(4) Giraffen komen in de natuur alleen voor in Afrika. “Ze verdienen het om met rust gelaten te worden”, vindt bioloog Midas Dekkers. “Maar laten we niet met ons vingertje zwaaien. Wij knallen hier ganzen van het weiland, omdat ze voor een tientje schade aanrichten.” Dekkers noemt de giraffe ‘een toverbeest’. “Neem alleen al de bloedsomloop van het dier. Hij moet al dat bloed door die enorme nek naar boven persen. Een enorme prestatie, waarvoor hij zijn hartje heeft moeten opvoeren. Alsof het een brommer is. Nadeel daarvan is wel dat giraffen in gevangenschap vaak overlijden aan hartfalen.”

(5) Toch heeft vrijwel elke dierentuin een paar giraffen. Het zijn geheide publiekstrekkers. “Dierentuinen hebben soms zelfs zoveel giraffen dat ze aan de leeuwen worden gevoerd”, merkt Dekkers venijnig op. De eerste exemplaren werden aan het begin van de 19de eeuw naar Europa gehaald, zegt Dekkers. “Het was een regelrechte sensatie. Opeens liepen overal mensen rond met mutsen en jassen met giraffenprint. Tegenwoordig is het mode dat dierentuinen enorme savannes nabouwen. Je ziet nauwelijks nog een dier, maar die giraffe blijft dankzij zijn hoge lijf makkelijk te spotten.”

(6) In het wild heeft de giraffe nogal pech met die lange nek van hem, vervolgt Dekkers. “Jagers hebben hem onmiddellijk in de smiezen. Als hij wat wil drinken, ligt hij daar met die nek te hannesen. Eigenlijk is het bezopen zo lang als de giraffe is. Het dier heeft een foutje gemaakt in de evolutie¹). Hij heeft al zijn kaarten gezet op het knabbelen aan de allerhoogste boomblaadjes. Terwijl iedere aap de giraffe had kunnen vertellen dat je helemaal geen lange nek nodig hebt om bovenin de boom te komen. Je kan ook klimmen. Het is de tragiek van de specialisten. Als de giraffe niet oppast, kunnen niet alleen de jagers, de landbouw of de stad de ondergang voor de giraffe betekenen, maar ook die nek van hem.”

*naar een artikel van Gerben van 't Hof,
de Gelderlander, 9 december 2016*

noot 1 Evolutie is de ontwikkeling van het leven op aarde.

- 1p 1 Een tekst kan op verschillende manieren worden ingeleid.
→ Welke **twee** manieren worden in alinea 1 gebruikt?
Schrijf in de uitwerkbijlage alleen de letters op.
In alinea 1
- a worden voor de tekst belangrijke vragen gesteld.
 - b wordt de aanleiding voor het schrijven van de tekst gegeven.
 - c wordt de mening van de schrijver over het onderwerp weergegeven.
 - d wordt het onderwerp van de tekst geïntroduceerd.
 - e wordt vooraf een samenvatting van de tekst gegeven.
- 2p 2 In alinea 2 staat “Het past perfect bij de oorspronkelijke betekenis van de naam giraffe: charmant en zacht.”
→ Geef bij elke zin aan of dit wel of geen voorbeeld is van deze uitspraak.
Zet in de uitwerkbijlage steeds een kruisje in de juiste kolom.

	wel	geen
Die lange wimpers en gracieuze tong.		
Giraffen zijn de langste dieren op land.		
Het zijn een soort reusachtige bambi's.		
Kijk eens hoe de moeder zich over een pasgeboren veulen ontfermt.		
Ze imponeren met hun lange nek.		

- 1p 3 Waarom heeft de internationale natuurorganisatie IUCN de giraffe op de zogenoemde Rode Lijst van beschermde diersoorten gezet?
- A Er zijn meer olifanten op aarde dan giraffen.
 - B Het aantal giraffen in het wild is flink afgenomen.
 - C Het jagen op giraffen neemt toe.
 - D Mensen zijn zich er niet van bewust dat giraffen uitsterven.
- 1p 4 In alinea 4 staat “Maar laten we niet met ons vingertje zwaaien.”
→ Welke **twee** zinnen uit de tekst geven voorbeelden van waarom wij niet met ons vingertje moeten zwaaien?
Schrijf in de uitwerkbijlage alleen de letters op.
- a “Mensen zijn zich er niet van bewust dat ze stilletjes uitsterven” (alinea 3)
 - b “Wij knallen hier ganzen van het weiland, omdat ze voor een tientje schade aanrichten.” (alinea 4)
 - c “Dierentuinen hebben soms zelfs zoveel giraffen dat ze aan de leeuwen worden gevoerd” (alinea 5)
 - d “Opeens liepen overal mensen rond met mutsen en jassen met giraffenprint.” (alinea 5)
 - e “Eigenlijk is het bezopen zo lang als de giraffe is.” (alinea 6)
- 1p 5 “Dierentuinen hebben soms zelfs zoveel giraffen dat ze aan de leeuwen worden gevoerd”, merkt Dekkers venijnig op.” (alinea 5)
Wat weet je door deze opmerking zeker over Dekkers?
- A Hij is boos over deze actie van dierentuinen.
 - B Hij is teleurgesteld door deze actie van dierentuinen.
 - C Hij is verdrietig door deze actie van dierentuinen.
 - D Hij voelt zich ongelukkig door deze actie van dierentuinen.
- 1p 6 Wat is de hoofdgedachte van de tekst?
- A De giraffe is in de dierentuin een geliefde publiekstrekker.
 - B De nek van een giraffe is een fout in de evolutie.
 - C Er zijn meer olifanten op aarde dan giraffen.
 - D Giraffen in het wild worden bedreigd met uitsterven.